

mun. Chișinău, str. Nicolae Zelinski 13
Republica Moldova
MD-2032, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jbotanica@justice.md

Chisinau city, Nicolae Zelinski nr. 13 street
Republic of Moldova
MD-2032, tel. (+373 22) 52 20 21,
tel./fax (+373 22) 52 20 21, e-mail: jbotanica@justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. Al. Lăpușeanu nr.28, mun. Chișinău MD-2004

Judecătoria Chișinău (sediul central) Vă, expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în pricina de insolabilitate intentată față de debitorul Întreprinderea Mixtă "Farmaco" S.A., în procesul de examinare a cererii introductive privind intentarea procesului de insolabilitate față de Întreprinderea Mixtă "Farmaco" S.A.

Anexă:

Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate – pe 3 (trei) file.

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate – pe 12 (douăspreze) file.

Încheierea Judecătorei Chișinău /sediul central/ din 10 aprilie 2024 - pe 5 (cinci) file.

JUDECĂTORUL
JUDECĂTORIEI CHIȘINĂU

NICOLAE ȘOVA

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**1. Denumire și sediu:**

Î.M. „FARMACO” S.A.,
mun. Chișinău, str. Vadul lui Vodă 2

2. Numărul și data înregistrării:

Înregistrată la 29.12.1998 cu numărul unic de identificare de stat
1003600035059

3. Numele administratorului:

Romeo UNGUREANU

4. Reprezentantul:

Avocatul Cotună Andrian,
B.A.A. „Avornic și Partenerii”

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La originea cauzei se află cererea introductivă înaintată de Russu Ruslan privind intentarea în privința Î.M. „FARMACO” S.A. a procedurii de insolvență, fiind o cerere repetată a aceluiași creditor de intentare a procedurii de insolvență, anterior respinsă de instanța de judecată prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

Astfel, menționăm că anterior, la data de 02.06.2020, de către S.R.L. „METALCOMPLEX RAPID” a fost depusă cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolvență față de Î.M. „FARMACO” SA.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 04.06.2020, judecător Alexandru Arhip, s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de către S.R.L. „METALCOMPLEX RAPID” cu privire la intentarea procesului de insolvență față de Î.M. „FARMACO” S.A. fiind dispusă intentarea perioadei de observație și aplicarea măsurilor de asigurare prevăzute de Legea insolvenței, inclusiv punerea sub sechestru a bunurilor pretinsului debitor, cu menținerea organelor de conducere a Î.M. „FARMACO” SA.

La data de 12.11.2020, dl Russu Ruslan, autorul cererii introductive menționate supra, s-a adresat în instanță cu cerere privind admiterea creanței de 112.938,98 lei și 10.936,98 euro cât și solicitând alăturarea la cererea S.R.L. „METALCOMPLEX RAPID” privind intentarea procesului de insolvență față de Î.M. „FARMACO” S.A. prin înaintarea creanțelor.

Este de reținut că potrivit art. 141 alin. (1) al Legii insolvenței, **cererea de admitere a creanțelor are același regim juridic ca și cererea de chemare în judecată**, cu excepțiile stabilite la art. 19.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din data de 14.04.2022, dosar nr. 2i-214/20 s-au respins cererile introductive depuse de societatea cu răspundere limitată „OVC MONTAJ” și de societatea cu răspundere limitată „METALCOMPLEX RAPID” la care s-au alăturat Carauș Vadim, Raicu Dumitru, Carauș Vladimir, Bujor Igor, Borisenco Natalia, S.R.L. „CONTINENTAL GRUP”, S.A. „DEPOZITARUL CENTRAL UNIC AL VALORILOR MOBILIARE”; S.R.L. „CENTRUL TEHNIC PENTRU SECURITATEA INDUSTRIALĂ ȘI CERTIFICARE”; S.R.L. „ECOCHIMIE”; AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SĂNĂTATE PUBLICĂ, S.R.L. „LEGION SERVICE”; S.A. „MOLDOVA GAZ”; S.A. „APĂ CANAL CHIȘINĂU”; S.R.L. „PIROTERM SERVICE”; S.R.L. „INOXPA SOLUTION”; S.R.L. „GRAND LIFT”; S.R.L. „MELITAX GRUP” care au fost înlocuși în drepturi cu S.R.L. „ROM PHARMA TRADE”, „BANCA DE FINANȚE ȘI COMERȚ” S.A., Î.S. „SERVICII PAZĂ A MAI”; S.R.L. „CHINTAMIH”, **Russu Ruslan împotriva societății pe acțiuni „FARMACO”. S-a refuzat intentarea procesului de insolvență față de Î.M. „FARMACO” SA.**

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din data de 21.03.2023 s-a menținut în vigoare hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din data de 14.04.2022. Decizie irevocabilă de la pronunțare.

În motivarea soluției adoptate, Curtea de Apel Chișinău a invocat următoarele argumente relevante speței, și anume: „(...) Studiind cumulul înscrisurilor cu titlu de suport probat administrate la materialele cauzei de către debitor a cărui intentare a procesului de insolvență se solicită, Colegiul judiciar constată că, au fost anexate acte incontestabile privind solvabilitatea sa- extrase din contabilitate privind mijloacele fixe, datoriile creditoriale, mijloace rulante, registrul de vânzări, lista ambalajelor și a materiilor prime, facturi invoce de export, acte de verificare a deconturilor reciproce dintre debitor și alte societăți comerciale prin care debitorul asigură efectuarea plăților către furnizori etc., iar părțile adverse nu au formulat obiecții și nu au contestat datele relevate în aceste înscrisuri. Astfel, instanța de insolvență stabilește că, nici temeiul general și nici special de intentare a procesului de insolvență nu este întrunit în privința Î.M. „Farmaco” SA, or debitorul a explicat că activul net actualizat cumulează suma de cca 20 milioane euro, circumstanță ce atestă că, valoarea bunurilor deținute de către debitor este superioară obligațiilor sale pecuniare, a căror quantum nu este cert.

(...) În speța deferită judecătii, nu poate fi imputat debitorului SA „Farmaco” temeiul de intentare a procesului de insolabilitate prevăzut de art. 10 al Legii insolabilității, și anume incapacitatea de plată, întrucât prin prisma prevederile menționate, procesul de insolabilitate poate fi intentat numai atunci când există temeiul general de intentare a procesului de insolabilitate care constă în incapacitatea de plată a debitorului sau a temeiului special de intentare a procesului de insolabilitate care constă în supraîndatorarea debitorului.

În această ordine de idei, instanța de recurs remarcă că, argumentele invocate în recurs poartă un caracter formal, și nu constituie temei de casare a unei hotărâri legale și întemeiate.”.

La data de 06.11.2023, dl Russu Ruslan s-a adresat în instanța de judecată cu cerere introductivă privind intentarea în privința Î.M. „FARMACO” S.A. a procedurii de insolabilitate prin care invocă că deține aceleași creanțe în mărime de 10936,98 euro și 112938.98 lei stabilite prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din data de 19.11.2018, creanțe care anterior au fost invocate prin cererea din 12.11.2020 ca temei de alăturare la cererea introductivă formulată de S.R.L. „METALCOMPLEX RAPID”.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Central din data de 09.11.2023, s-a admis spre examinare cererea introductivă înaintată de Russu Ruslan cu privire la intentarea în privința Î.M. „FARMACO” S.A. a procesului de insolabilitate. S-a instituit perioada de observație asupra Î.M. „FARMACO” S.A. cu numirea dl Lașcu Ion în calitate de administrator provizoriu cu menținea însă a organelor de conducere a pretinsului debitor. Totodată, s-au aplicat măsurile de asigurare prevăzute de Legea insolabilității, inclusiv fiind aplicate interdicțiile de înstrăinare și sechestre asupra bunurilor mobile și imobile a Î.M. „FARMACO” SA, cu efectuarea notărilor corespunzătoare în registrele de publicitate.

La data de 27.11.2023, Î.M. „FARMACO” S.A. s-a adresat în instanță cu cerere de încetare a procesului civil, solicitând încetarea procesului civil la cererea introductivă formulată de Russu Ruslan privind intentarea în privința Î.M. „FARMACO” S.A. a procesului de insolabilitate, în temeiul art. 265 lit. b) CPC - într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeiuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă.

În prezent cauza se află în proces de examinare la Judecătoria Chișinău, sediul Central, dosar nr. 2i-846/2023, judecător Nicolae Șova.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizării îl constituie controlul constituționalității următoarelor prevederi din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 (în continuare „Legea insolvenței”).

- Art. 30 alin.(5) al Legii insolvenței, instanța de insolvență *poate dispune* totodată, prin încheiere, încetarea procesului judiciar în cazul încheierii unei tranzacții sau al retragerii cererii introductive, precum și în alte condiții stabilite de lege.

- Art. 31 alin.(2) a Legii insolvenței care stabilește următoarele: „Cererea introductivă poate fi retrasă de către deponent pînă la adoptarea unei hotărîri de intentare a procesului de insolvență sau de respingere a cererii introductive. **Renunțarea la cererea introductivă nu privează persoanele care s-au alăturat acestei cereri de dreptul de a solicita examinarea pricinii în fond.** În cazul în care debitorul sau creditorul renunță la cererea introductivă, instanța de insolvență dispune încetarea procesului doar dacă renunțarea nu contravine legii și nu încalcă drepturile și interesele legitime ale altor persoane.”

- Art. 32 alin.(3) al Legii insolvenței care intervine cu următoarea reglementare: „În cazul în care instanța de insolvență respinge cererea introductivă în legătură cu lipsa temeiurilor de insolvență a debitorului, cheltuielile prevăzute la alin. (1) se trec în mod solidar pe seama creditorilor care au adresat cererea introductivă și a creditorilor care au susținut-o prin referință depusă în cadrul procesului.”

Astfel, prevederile legale pentru care se solicită controlul constituționalității:

1. Intră în categoria actelor stabilite de art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție.
2. Subiectul sesizării este Î.M. „FARMACO” S.A. care este parte în procesul de examinare a acțiunii civile înaintată de reclamant.
3. Prevederile legale menționate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei având în vedere că prin prisma acestora urmează a fi stabilită existența sau inexistența temeiurilor pentru menținerea în continuare spre examinare a unei cereri repetate de intentare a procedurii de insolvență cât și urmează a fi identificate consecințele juridice a cererii respective repetate de intentare a procedurii de insolvență.
4. Nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect aceleași critici de constituționalitate a normei legale enunțate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederile art. 30 alin. (5), 31 alin. (2) cât și 32 alin. (3) al Legii insolvenței încalcă *dreptul de acces la justiție* în sensul art. 20 din Constituție, aplicat în conexiune cu art. 23 și art. 54 din Constituție, survenind ca urmare o ingerință în dreptul de proprietate a Î.M. „FARMACO” S.A. garantat de art. 46 alin. (1) și art. 127 alin. (1) a Constituției, cât și o ingerință în inviolabilitatea investițiilor consfințite de art. 126 alin. (2) lit. h) a Constituției.

Concomitent, prevederile legale citate nu asigură realizarea principiului puterii lucrului judecat în sensul art. 120 din Constituție în contextul în care prin acestea se admite reluare unui proces judiciar de către un subiect a cărui pretenții au fost anterior examinate de o instanță de judecată prin hotărâre definitivă și irevocabilă.

Ca urmare, lipsa de reglementare a statutului juridic a unei cereri repetate de intentare a procedurii de insolvență și lipsa mecanismelor juridice împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele legitime prin înaintarea repetată a unei asemenea cereri, reprezintă o atentare la principiul puterii lucrului judecat cât și a previzibilității legii, fiind ca urmare imposibilă realizarea eficientă a dreptului de acces la un tribunal cât și se afectează dreptul constituțional la protecția proprietății și inviolabilitatea investițiilor. Omissiona legală creează incertitudine și în privința persoanelor responsabile ce urmează să suporte cheltuielile în cazul înaintării unei cereri repetate de intentare a procedurii de insolvență și instituirii perioadei de observație.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Prevederile art. 30 alin. (5) și 31 alin. (2) al Legii insolvențării nu sunt clare și previzibile încălcând astfel *dreptul de acces la justiție* în sensul art. 20 din Constituție, aplicat în conexiune cu art. 23 și art. 54 din Constituție, deoarece, deși în aparență ar rezulta dreptul instanței de a înceta un proces civil privind intentarea procedurii de insolvențabilitate, ipotetic inclusiv în cazul unei cereri repetate, cadrul normativ citat, în pofida principiului constituțional care stabilește necesitatea respectării sentințelor judecătorești irevocabile, exclude posibilitatea instanței de a înceta un proces civil de intentare a procesului de insolvențabilitate demarat repetat, și anume în cazul existenței între aceleași părți, pe același obiect și pe aceleași temeuri a unei hotărâri judecătorești irevocabile. Or, Constituția cât și practice CtEDO nu admite ca un drept câștigat cu ocazia unei judecăți să fie contestat și contrazis printr-o hotărâre ulterioară.

Însă, având în vedere că art. 31 alin. (2) a Legii insolvențării stabilește că *renunțarea la cererea introductivă nu privează persoanele care s-au alăturat acestei cereri de dreptul de a solicita examinarea pricinii în fond cât și situația că în cazul în care debitorul sau creditorul renunță la cererea introductivă, instanța de insolvențabilitate dispune încetarea procesului doar dacă renunțarea nu contravine legii și nu încalcă drepturile și interesele legitime ale altor persoane* ar rezulta ipoteza că instanța este limitată în dreptul de a înceta un proces civil de intentare a procedurii de insolvențabilitate formulat de un creditor a cărui cerere cu același obiect și bazată pe aceleași temeuri anterior a fost respinsă, până nu se soluționează cererile sau situația unor alți creditori, pretenși creditori, fiind efectiv admisă alăturarea și susținerea unui proces civil viciat prin intentarea căruia s-a încălcat puterea lucrului judecat.

Ca urmare, prevederile invocate de la art. 30 alin. (5), 31 alin. (2) cât și 32 alin. (3) al Legii insolvențării în contextul în care vizează anume condițiile de încetare a procesului în perioada de observație nu permit în mod efectiv unui pretins debitor să invoce în apărarea sa puterea lucrului judecat, acesta fiind pasibil de a fi supus în mod repetat limitărilor care rezultă din perioada de observație, având astfel loc restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților activității de întreprinzător, indiferent de situația că un astfel de proces este intentat de către un subiect a cărui drepturi și pretenții au fost examinate de instanță, cu emiterea soluției irevocabile de respingere a cererii de intentare a procedurii de insolvențabilitate, fiind în asemenea cazuri admisă posibilitatea acționării cu rea credință de către pretinsul creditor, prin abuz de drept, în vederea prejudicierii drepturilor și intereselor legitime a pretinsului debitor, fiind omis mecanismul de apărare a debitorului împotriva acțiunilor ce violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Toate aceste omisiuni legislative atentează inclusiv la libertatea comerțului și asigurarea concurenței loiale, fiind admise situații când în mod repetat fie (i) o companie concurentă, direct sau prin acționarea altor persoane, înaintează în mod repetat cereri de intentare a insolvențării, fiind create astfel impedimente majore în activitatea de întreprinzător, în vederea îngreunării sau chiar încetării activității concurentului său și/sau preluarea activelor sau când în mod repetat (ii) un pretins creditor înaintează în mod repetat cereri de intentare a insolvențării în vederea cauzării de prejudicii și afectarea reputației profesionale pentru a constrânge în mod abuziv pretinsul debitor de a încheia tranzacții, pe care în mod normal nu le-ar fi încheiat, și a achita sume necuvenite, pe care în mod normal nu le-ar achita, pentru a fi încetate acțiunile violente îndreptate împotriva sa.

Este de menționat că Curtea Constituțională a stabilit, cu referire la art.20 din Constituție, că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie unul **practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu**. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate **clară și concretă** de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor ((HCC nr.5 din 3 martie 2022, § 60, HCC nr.31 din 17 decembrie 2020, § 36; HCC nr.37 din 7 decembrie 2021, § 29).

Totodată, identificăm faptul că în jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă această omisiune afectează un drept constituțional fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 35).

Principiul legalității presupune îndeplinirea standardului calității prevederilor legale aplicabile (HCC nr.16 din 4 iunie 2018, § 44; HCC nr.9 din 8 aprilie 2019, § 40; HCC nr.16 din 9 iunie 2020, § 48; HCC nr.21 din 4 august 2020, § 46). Calitatea legii constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (a se vedea HCC nr.21 din 22 iulie 2016, § 55). Normele legale pe care se bazează o ingerință trebuie să fie suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor (*Beyeler v. Italia* [MC], 5 ianuarie 2000, §§ 109-110; HCC nr.16 din 4 iunie 2018, § 44; HCC nr.9 din 8 aprilie 2019, § 40).

La fel, curtea Constituțională a stabilit în jurisprudența sa, că pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr.6 din 10 martie 2020, § 69; HCC nr.18 din 30 iunie 2020, § 79; DCC nr.3 din 16 ianuarie 2020, § 25).

În speță, prevederile legale invocate, în pofida faptului că au fost stabilite cu scopul de a reglementa în mod exhaustiv condițiile de încetare a unui proces de insolabilitate, nu asigură gradul necesar de previzibilitate și certitudine, fapt ce îngrădește dreptul Î.M. „FARMACO” S.A. de acces la justiție cât și în mod absolut arbitrar și neproporțional, îngrădesc dreptul de a invoca protecția care rezultă din puterea lucrului judecat.

Potrivit art. 54 alin. (4) din Constituție, restrângerea în dreptul de proprietate trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății, nefiind astfel admisibilă o ingerință disproporționată și excesivă în raport cu scopul urmărit.

Astfel, incapacitatea unui pretins debitor de a se apăra de cereri repetate de intentare a procesului de insolabilitate (formulate de același subiect de drept în prezența puterii lucrului judecat) afectează în mod grav dreptul acestuia la protecția proprietății având în vedere că fiecare perioadă de observație afectează în mod absolut negativ starea economică a întreprinderii vizate, fiind prezente prejudicii reputaționale, pierderea vadului comercial, limitarea capacităților de producție și de valorificare a activelor și nu în ultimul rând de îngreunare a procesului decizional. Pe cale de consecință, sunt afectate grav și iremediabil libertatea comerțului și activitatea de întreprinzător, fiind create impedimente majore în valorificarea tuturor factorilor de producție și asigurarea unei concurențe loiale.

Astfel, prin prisma art. 54 alin. (4) din Constituție, lezarea unor astfel de drepturi fundamentale a agentului economic, la caz, Î.M. „FARMACO” S.A., nu poate fi justificată cât timp orice eventual pretins creditor în raport cu care nu figurează puterea lucrului judecat deține posibilitatea de a ași realiza în proces separat, în mod individual, dreptul de creanță pretins, după respectarea procedurilor legale reglementate de Legea insolabilității, achitarea taxelor legale și prezentarea probelor și argumentelor suficiente care să permită instituirea unei perioade de observație, de care este scutit a le respecta, achita și prezenta în faza alăturării la cererea introductivă.

În continuare, suplimentar prevederilor legale care solicităm a fi supuse controlului constituționalității considerăm necesar să cităm și alte prevederi relevante din cadrul Legii insolabilității cât și din codul de procedură civilă care intervin în susținerea tezelor expuse prin prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate, și anume:

- Art. 4 alin. (1) al Legii insolabilității, potrivit căruia procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

- Art. 9 al Legii insolvenței care stabilește că procesul de insolvență se întinde doar pe baza unei cereri de intentare a procesului de insolvență (denumită în continuare cerere introductivă).
- Art. 18 alin. (1) al Legii insolvenței potrivit căruia creditorul poate depune cerere introductivă dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolvență și își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvență.
- Art. 28 alin.(6) al Legii insolvenței care stabilește că în cel mult 30 de zile de la notificarea efectuată conform art. 26, creditorii prezintă o referință la cererea introductivă, prin care se opun intentării procesului de insolvență ori se alătură cererii introductive prin înaintarea creanțelor asupra patrimoniului debitorului. Rea-credința persoanei care a înaintat cererea introductivă trebuie dovedită de creditorul care se opune intentării procesului de insolvență.
- Art. 32 alin.(3) al Legii insolvenței conform căruia, în cazul în care instanța de insolvență respinge cererea introductivă în legătură cu lipsa temeiurilor de insolvență a debitorului, cheltuielile prevăzute la alin. (1) se trec în mod solidar pe seama creditorilor care au adresat cererea introductivă și a creditorilor care au susținut-o prin referință depusă în cadrul procesului.
- Art. 141 alin. (1) al Legii insolvenței care stabilește în mod cert că cererea de admitere a creanțelor are același regim juridic ca și cererea de chemare în judecată, cu excepțiile stabilite la art. 19.
- Art. 250 alin. (1) al Legii insolvenței potrivit căruia, Registrul cauzelor de insolvență este ținut în conformitate cu prevederile Legii nr. 71/2007 cu privire la registre. *În registru se fac mențiuni despre fiecare cauză de insolvență examinată sau în curs de examinare.*
- Art. 169 alin. (1) lit. b) CPC, conform căruia judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă există o hotărâre judecătorească irevocabilă cu privire la un litigiu între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeiuri sau o încheiere judecătorească prin care se admite încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau că între părți s-a încheiat o tranzacție.
- Art. 265 lit. b) CPC, potrivit căruia instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care, într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeiuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă sau o încheiere de încetare a procesului în legătură cu renunțarea reclamantului la acțiune sau cu confirmarea tranzacției dintre părți.
- Art. 123 alin. (2) CPC care statuează că faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Din cumulul prevederilor legale citate supra, se atestă faptul că legiuitorul a consfințit că o cerere de admitere a creanțelor are statutul unei cereri de intentare a procesului de insolvență cât și concomitent deține același statut ca și o cerere de chemare în judecată în sensul codului de procedură civilă.

Totodată, la nivelul codului de procedură civilă au fost instituite mecanisme în vederea asigurării respectării principiului constituțional al puterii lucrului judecat din care rezultă, că în speță, cererea repetată a dl Russu Ruslan de intentare a procesului de insolvență urma să fi fost refuzată a fi primită spre examinare, fără a fi instituită în privința pretinsului debitor a perioadei de observație. În acest caz, un mecanism util instanței de judecată pentru a identifica o eventuală cerere repetată de intentare a procesului de insolvență ar fi fost „Registrul cauzelor de insolvență”, însă, până în prezentul nu a fost asigurată funcționalitate acestui registru de publicitate.

Însă, există omisiunea legislativă ce ar reglementa imperativ situația și consecințele când a fost instituită o perioadă de observație ca urmare a admiterii unei cereri repetate, ce ar permite atât pretinsului debitor să-și exercite efectiv și real dreptul la apărare și respectarea soluției judecătorești prin care a avut câștig de cauză, cât și ar permite instanțelor judecătorești să aplice uniform soluții judecătorești în asemenea cazuri.

Cu toate acestea, chiar și în cazul în care am presupune că „Registrul cauzelor de insolvență” ar funcționa, acesta nu garantează excluderea situațiilor de instituire repetată a perioadei de observație la cererea aceluiași creditor și nu înlătură necesitatea instituirii unui mecanism juridic de încetare a procesului intentat ca urmare a unei cereri repetate și încetarea abuzurilor de drept în condițiile descrise supra.

Concomitent, prevederile lacunare invocate din Legea insolvenței vizate prin prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate nu permit Î.M. „FARMACO” S.A. să beneficieze de protecția puterii lucrului judecată obținut urmare a unui proces judiciar desfășurat în perioada 02.06.2020 – 21.03.2023, fiind admisă în continuare lezarea dreptului de proprietate a agentului economic, respectiv a cărui acțiuni în proporție de 99,32% sunt deținute de investitorul străin TAURALP PHARL HOLDING AG (Elveția) și care a efectuat investiții de zeci de milioane de euro pentru asigurarea pretinsului debitor cu capacități de **producere** în R. Moldova a produselor medicamentoase esențiale, cu asigurarea statutului și cetățenilor cu astfel de produse de calitate la preț rezonabil. Ingerința în cauză încalcă inclusiv prevederile art. 126 alin. (2) lit. b) și h) coroborat cu art. 128 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, care consfințesc că Statul trebuie să asigure [...] libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție [...], inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine. În Republica Moldova este ocrotită proprietatea altor state, a organizațiilor internaționale, a cetățenilor străini și a apatrizilor.

141

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

În numele și interesele Întreprinderii Mixte „FARMACO” Societate pe Acțiuni,

Avocat Andrian COTUNĂ

(în temeiul mandatului prezent la dosar)

Cotună

ÎNCHEIERE

10 aprilie 2024

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău/sediul central/

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul	Nicolae Șova
Grefier	Mihaela Cucerescu

Cu participarea:

Reprezentantului creditorului	Lucia Maier
Reprezentanților debitorilor	Sergiu Slova, Andrian Cotună
Administrator provizoriu	Ion Lașcu

Examinând în sediul instanței, în ședință publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de reprezentantul debitorului Î.M. "Farmaco" S.A., avocat Andrian Cotună în cadrul examinării cererii introductive privind intentarea procesului de insolvabilitate față de Î.M. "Farmaco" S.A. și,

constată:

La 06 noiembrie 2023 reprezentantul creditorului Russu Ruslan, avocat Maier Lucia, s-a adresat instanței de judecată cu cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate în privința debitorului Întreprindere Mixtă "Farmaco" S.A., solicitând admiterea spre examinare a cererii introductive, intentarea procesului de insolvabilitate în privința Întreprindere Mixtă "Farmaco" S.A., IDNO: 1003600035059, cu sediul în mun. Chișinău, str. Vadul lui Vodă, 2,

La fel, reprezentantul creditorului a solicitat numirea în calitate de administrator provizoriu, administratorul autorizat Lașcu Ion, deținătorul autorizației nr. 151 din 19 ianuarie 2015, eliberată de Ministerul Justiției, aplicarea măsurilor de asigurare prevăzute de art.24 din Legea insolvabilității.

Prin încheierea din 09 noiembrie 2023 s-a admis spre examinare cererea introductivă înaintată de reprezentantul creditorului Russu Ruslan, avocat Maier Lucia cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate în privința debitorului Întreprinderea Mixtă "Farmaco" S.A.

La 26 ianuarie 2024 reprezentantul debitorului Î.M. "Farmaco" S.A., avocat Andrian Cotună a formulat cerere ridicare a excepției de neconstituționalitate, în cadrul examinării cererii introductive privind intentarea procesului de insolvabilitate față de Î.M. "Farmaco" S.A. în vederea exercitării controlului constituționalității prevederilor art. 30 alin.(5), 31 alin.(2) cât și 32 alin.(3) al Legii insolvabilității.

Avocatul Andrian Cotună indică că în cadrul judecătoriei Chișinău, sediul Central se examinează cererea repetată formulată de Russu Ruslan privind intentarea în privința Î.M. „Farmaco” S.A. a procedurii de insolvabilitate, precum și cererile de alăturare formulate Serviciul Fiscal de Stat, Casa Națională de Asigurări Sociale, Rojenicov Alexandr și Mițu Carolina.

Reprezentantul debitorului privința Î.M. „Farmaco” S.A. s-a adresat în instanță cu cerere de încetare a procesului civil la cererea introductivă formulată, în temeiul art. 265 lit. b) Cod de procedură civilă, într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă.

Astfel, la întocmirea cererii de încetare a procesului civil s-a identifică că prevederile art. 30 alin. (5), 31 alin. (2) cât și 32 alin. (3) al Legii insolvabilității încalcă dreptul de acces la justiție în sensul art. 20 din Constituție, aplicat în conexiune cu art. 23 și art. 54 din Constituție, survenind ca urmare o ingerință în dreptul de proprietate a Î.M. „Farmaco” S.A. garantat de art. 46 alin. (1) și art. 127 alin. (1) a Constituției.

Cât și o ingerință în inviolabilitatea investițiilor consfințite de art. 126 alin. (2) lit. h) a Constituției RM. Concomitent, prevederile legale citate nu asigură realizarea principiului puterii lucrului judecat în sensul art. 120 din Constituție RM în contextul în care prin acestea se admite reluarea unui proces judiciar de către un subiect a cărui pretenții au fost anterior

examinare de o instanță de judecată prin hotărâre definitivă și irevocabilă.

Potrivit dispoziției art. 12¹ din Codul de procedură civilă și art. 135 alin. (1) lit. a), g) din Constituție, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Totodată, reprezentantul debitorului solicită verificarea constituționalității prevederilor legale menționate prin prisma admiterii unei omisiuni legislative ce ține de statutul juridic al unei cereri repetate de intentare a procedurii de insolvență, mecanismele de apărare în raport cu un astfel de „act procedural” care reprezintă o sfidare a puterii lucrului judecat.

Cu regret se identifică insuficiența și contradictorialitate cadrului legal invocat, fapt prin care se încalcă dreptului de acces la justiție în sensul art. 20 din Constituție, aplicat în conexiune cu art. 23 și art. 54 din Constituție.

La fel, reprezentantul debitorului consideră că această omisiune legislativă nu permite părții să-și stabilească pe deplin apărare, prin prisma mecanismelor legislative care asigură respectarea puterii lucrului judecată, cum ar fi prevederile art. 123 alin. (2) și 265 lit. b) din Codul de procedură civilă.

În opinia reprezentantului debitorului sesizarea înaintată întrunește toate condițiile și anume intră în categoria actelor stabilite de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, subiectul sesizării este Î.M. „Farmaco” S.A. care a deține statutul procedural de „Debitor - Pârât” în cadrul cauzei civile intentate de dl Rusu Ruslan.

Normele date urmează a fi aplicate în mod direct la soluționarea cauzei civile și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect aceleași critici de constituționalitate a normelor legale enunțate.

În ședința de judecată reprezentanții debitorului, Sergiu Slova și avocatul Andrian Cotună au solicitat admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate pe motivele de fapt și de drept invocate în aceasta.

Reprezentantul creditorului Rusu Ruslan, avocat Lucia Maier a solicitat respingerea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată pe motiv că este înaintată cu scopul tergiversării examinării cauzei

Administratorul provizoriu Ion Lașcu în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată.

Audiind explicațiile participanților la proces și examinând materialele cauzei, instanța de insolvență consideră că cererea reprezentantului debitorului Î.I. ”Farmaco” S.A. privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă parțial din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform alin.(4) al aceluiași articol, dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o

încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Colegiul atestă că, la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 "Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015)", prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, *ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său*.

Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Curtea menționează că, dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Potrivit § 82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate *urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei*; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Instanța reține că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

Instanța de judecată, verificând respectarea condițiilor prevăzute la § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate și anume a prevederilor art. 31 alin. (2) și 32 alin. (3) al Legii insolvențabilității, ajunge la concluzia că, acestea nu sunt întrunite în totalitate, și anume condiția că „prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei”.

Totuși, instanța de judecată reține că, acest drept procesual trebuie exercitat cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia a fost recunoscut și fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți.

Or, în conformitate cu art. 61 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În această ordine de idei, instanța de judecată evidențiază repetat una din condițiile principale indicate în art. 12¹ alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

În decizia nr. 10 din 19 ianuarie 2017, §17, Curtea Constituțională a stabilit că, excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar în cadrul examinării unei cauze în instanța de judecată. Prin urmare, *normele contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată*.

Prevederile art. 31 alin. (2) al Legii insolvențabilității prevede că renunțarea la cererea introductivă nu privează persoanele care s-au alăturat acestei cereri de dreptul de a solicita examinarea pricinii în fond. În cazul în care debitorul sau creditorul renunță la cererea introductivă, instanța de insolvențabilitate dispune încetarea procesului doar dacă renunțarea nu

contravine legii și nu încalcă drepturile și interesele legitime ale altor persoane.

Dispozițiile art. 32 alin. (3) al Legii insolvențabilității, în cazul în care instanța de insolvențabilitate respinge cererea introductivă în legătură cu lipsa temeiurilor de insolvențabilitate a debitorului, cheltuielile prevăzute la alin. (1) se trec în mod solidar pe seama creditorilor care au adresat cererea introductivă și a creditorilor care au susținut-o prin referință depusă în cadrul procesului.

Instanța de judecată atestă că la examinarea cererii introductive cât și cererilor de alăturare privind intentarea procesului de insolvențabilitate față de Î.M. "Farmaco" S.A. nu au fost formulate cereri cu privire la renunțarea acțiunii și cerere cu privire la încasarea cheltuielilor procesului de insolvențabilitate.

Mai mult, în decizia nr. 133 din 05 decembrie 2019, § 23, Curtea a notat că, odată ce excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului de care este legată, *aplicabilitatea și relevanța normei contestate* pentru soluționarea litigiului principal constituie o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării.

Astfel, la caz, este cert faptul că prevederile art. 31 alin. (2) și 32 alin. (3) al Legii insolvențabilității nu sunt aplicabile raporturilor juridice litigioase și nu sunt determinante în soluționarea cauzei, or presupunerea reprezentantului debitorului în privința faptului că cerere de renunț și cerere cu privire la încasarea cheltuielilor procesului de insolvențabilitate va fi formulată, nu constituie temei de admitere a cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În circumstanțele sus relatate instanța de judecată conchide că, cererea depusă de Î.M. „Farmaco” S.A. cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 31 alin. (2) și 32 alin. (3) al Legii insolvențabilității, urmează a fi respinsă.

Cu referire la cererea reprezentantului debitorului Î.M. "Farmaco" S.A., avocat Andrian Cotună cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 30 alin. (5) al Legii insolvențabilității instanța de judecată consideră necesar de a o admite din următoarele considerente.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

Conform Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea îndeplinirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Drept urmare a celor justificate, ținînd cont de faptul că, obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, fiind o lege organică, excepția a fost invocată de Întreprinderea Mixtă "Farmaco" S.A., cererea introductivă are caracterul unei cereri de chemare în judecată și este pusă pe rolul instanței, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cererii privind încetarea procesului pe marginea cererii introductive formulată de reprezentantul debitorului Î.M. "Farmaco" S.A. și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea.

În conformitate cu art. art. 12¹, 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,-

dispune:

Se admite parțial cererea depusă de reprezentantul debitorului Î.M. "Farmaco" S.A., avocat Andrian Cotună cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 30 alin. (5) al Legii insolabilității.

Se ridică excepția de neconstituționalitate depusă de reprezentantul debitorului Î.M. "Farmaco" S.A., avocat Andrian Cotună, pentru controlul constituționalității art. 30 alin. (5) din Legea insolabilității.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în pricina de insolabilitate intentată față de debitorul Întreprinderea Mixtă "Farmaco" S.A. în procesul de examinare a cererii introductive privind intentarea procesului de insolabilitate față de Întreprinderea Mixtă "Farmaco" S.A.

Se respinge cererea depusă de reprezentantul debitorului Î.M. "Farmaco" S.A., avocat Andrian Cotună cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 31 alin. (2) și 32 alin. (3) al Legii insolabilității.

Încheierea poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Președinte de ședință,
judecător

Nicolae Șova